

TEKERLEMELER

Anonim

Tekerlemeler

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=69428218

Tekerlemeler:

ISBN 978-605-121-901-1

Аннотация

Millî Eğitim Bakanlığınca Türk ve dünya edebiyatında 100 Temel Eser'in önce ortaöğretimde ardından ilköğretimde belirlenmiş olmasını, ülkemizdeki okuma oranını artırmaya yönelik bir çaba olarak görüyoruz. Bir başlangıç olarak ilköğretimde 100 Temel Eser ümit vericidir; ilköğretim seviyesindeki çocuklarımıza bu eserleri okutmayı başarabilirsek, "okuyan toplum" olma yolunda önemli bir adım atılmış olacaktır.

Содержание

ÇOCUK OYUNLARI	4
AMBARA VURDUM BİR TEKME	4
UZUN EŞEK	6
KUTU KUTU PENSE	7
SARI YILAN	8
DEĞİRMENCİ BABA	9
KISKANDIRMA	10
TOP TOP KADİFE	11
KON KON KELEBEK	12
SAR SAR MAKARA	13
KON KON KANATLAR	14
BENİM BİR ATIM VAR	15
KEMİK KAPMA	16
ÇİĞ	17
PATA KÜTE	18
PAY	19
ANNE BENİ KURDA VERME	20
KAZIK	22
AÇIL KİLİT AÇIL	23
ÇELİK ÇOMAK	25
Конец ознакомительного фрагмента.	27

Tekerlemeler

ÇOCUK OYUNLARI

AMBARA VURDUM BİR TEKME

Kız çocuklarınca en az altı kişi tarafından oynanır. Oyun oynayacak çocuklar halka olup el tutuşurlar. Ortaya bir çocuk çömelir. Oyun şarkılıdır ve sözlerine uygun hareketler yapılarak oynanır.

“AMBARA VURDUM BİR TEKME!” derken sağ ayakla ortadaki çocuk -EBE- hafifçe tekmelenir.

“AMBARIN KAPISI AÇILDI!” denirken, elle kapı açılıyormuş gibi yapılır.

“SÜRME Lİ SAÇLAR SAÇILDI!” Uzun saçlılar saçlarını sağa, sola savururlar.

“ÇAMAŞIRI BÖYLE YIKARLAR!” Çamaşır yıkıyormuş gibi yere eğilirler.

“SUYUNU DA BÖYLE SIKARLAR!” Çamaşır sıkıyormuş gibi yapılır.

“ÜTÜYÜ DE BÖYLE BASARLAR!” Ütü yapıyormuş gibi yapılır.

“LİMONU DA BÖYLE KESERLER!” Limon kesiyormuş gibi yapılır.

Şarkı bittikten sonra “ASLAN GELİYOR, KAPLAN GELİYOR, TIP!” denir. Kim kımıldar ya da gülerse ortaya o oturtularak “ebe” yapılır.

UZUN EŞEK

Sadece erkek çocuklardan oluŐan en az beş kişi tarafından oynanır. Bir çocuk duvara yaslanır. Üç çocuk da arka arkaya gelerek ellerini dizlerine koyup, baŐlarını birbirlerinin arkalarına dayayıp, eğik biçimde dururlar. Tek kalan çocuk, üç kiŐiden birinin üstüne atlayarak biner. Eli ile bir sayı işaret ederek sorar: “Bu kaç?” Duvardaki çocuk hakemlik yapar.

Altındaki çocuk sayıyı bilirse yer deđiŐtirirler.

Oyun böylece sürüp gider.

KUTU KUTU PENSE

Kız ve erkek çocukların birlikte oynadıkları bir oyundur. Çocuklar el ele tutuşarak bir daire oluştururlar. Oyuna katılanların birbirlerinin adlarını bilmeleri gerekir. İçlerinden birisi ad söylemek için “BAŞ” olur. Halka hâlinde dönerlerken şu şarkıyı söylerler:

“KUTU KUTU PENSE, ELMAYI YESE
ARKADAŞIM FATMA ARKASINI DÖNSE!”

Adı söylenen “FATMA” halkada ters olarak döner. Bütün çocuklar arkasını dönünce, gene aynı şarkı bu sefer şu şekilde söylenir:

“KUTU KUTU PENSE, ELMAYI YESE
ARKADAŞIM FATMA, ÖNÜNE DÖNSE!”

Bu şekilde çocuklar eski durumlarını alırlar.

SARI YILAN

Kız ve erkek çocukların birlikte oynadıkları bir oyundur. Bir kız çocuğunun eline sarı renkli bir bez sarılır. Yanında duranlar şu şarkıyı söylerler:

“BİR SARI YILAN KOVALADI BENİ
ON YEDİ YERİMDEN YARALADI BENİ
ÇAĞIRIN BENİM GÜZEL ANNEMİ
ALSIN YILANI, SARSIN KOLUNA!”

Oyunculardan bir kız çocuğu “ANNE” olarak şu cevabı verir:

“ALAMAM KIZIM ALAMAM, YILANI KOLUMA
SARAMAM!”

Ve “EBE”nin yanından ayrılır.

“EBE”, aynı şarkıyı söyleyerek bu kez “BABA”sını çağırır.
“BABA” da aynı cevabı verir. Ebe, son kez:

“ÇAĞIRIN BENİM SEVGİLİMİ, ALSIN KOLUMDAKİNİ
SARSIN KOLUNA!” der.

Bir erkek çocuk gelir:

“ALIRIM YILANI, SARARIM KOLUMA!” diyerek ebenin koluna girer ve alkışlarla oradan uzaklaşırlar.

DEĞİRMENCİ BABA

Kız ve erkek çocukların birlikte oynadıkları bir oyundur. En az altı kişi ile oynanır. Bir kız bir erkek olmak üzere bir daire meydana getirilir.

Dairede sek sek yürünerek şarkı söylenirken “DEĞİRMENCİ” ebe, ortada durur.

Oyunun şarkısı şöyledir:

“YORGUN UYUYOR DEĞİRMENCİ BABA

BİR ÇULA YASLANMIŞ

TİK TAK, TİK TAK DEĞİRMENİM DÖNÜYOR

ÇABUCAK UYUYOR!”

Herkes olduđu yerde uyuma taklidi yapar.

Kim kımıldar ya da gülerse “DEĞİRMENCİ” o olur.

KISKANDIRMA

Kız erkek karışık oynanır. En az altı kişi gerekir.

Kızlar ve erkekler karşılıklı dizilerek şarkı ile birbirlerini

kızdırırlar. Kızlar:

“OĞLAN NAFİLE!”

Erkekler:

“KIZLAR MIZIKÇI. ALLI BİRKAÇI VAY VAY!”

Kızlar:

“KÜÇÜK BEYİN CEBİNE MENDİLLE İNEYİM!”

Erkekler:

“KÜÇÜK HANIM, ETEĞİN BURUŞMUŞ; DÜZELT
CANIM!”

Böylelikle oyuna devam edilir.

TOP TOP KADİFE

Sadece kızlar tarafından 5-6 kişiyle oynanır. Oyuncular el ele tutuşarak daire oluşturup yürürler, içlerinden biri “BAŞ” olur. Şu şarkıyı söylerler:

“TOP TOP KADİFE
KIZIN ADI HANİFE
OTURMUŞ ÇALI TOPLAR!”

Çalı topluyor gibi yapılır.

“İÇİNDE BÜLBÜL OLSA
O BÜLBÜL BENİM OLSA
İKİ KARDEŞİM OLSA
BİRİ AY, BİRİ YILDIZ
HOP ÇİKOLATA ÇİKOLATA
AKŞAM YEDİM SALATA!”

Şarkı bitince durulur.

“BAŞ” olan kimse:

“KIZ SENİN BABAN KERATA!” diyerek parmağıyla, arkadaşlarını sayar, kimde kalırsa, o oyundan çıkar. Son kalan “BAŞ” olur.

KON KON KELEBEK

Sadece kızlar tarafından oynanır. En az altı kişi gerekir. Oyun oynayanların yarısı yere çömelir. Ayaktakiler, çömelenlerin arkalarında durarak şu şarkıyı söylerler:

“KON KON KELEBEK

YALDIZLI BÖCEK

KON İŞTE SANA

BİR GONCA ÇİÇEK

LA LA LA LA LA

LA LA LA LA LA

YAZ KIŞ GEÇECEK

ÖMRÜM BİTECEK

KON İŞTE SANA BİR GONCA ÇİÇEK!”

Şarkı bitince, ayaktakiler çömelir, çömelenler ayağa kalkar ve bu sefer onlar aynı şarkıyı söylerler.

SAR SAR MAKARA

Oyun kız erkek karışık oynanır. En az beş kişi gerekir. Daire olunur. Yüzler dairenin tam ortasına dönüktür. Şarkıya uygun hareketler yapılır.

“SAR SAR MAKARA!”

Elle makara sarar gibi yapılır.

“ÇÖZ ÇÖZ MAKARA!”

Elle makara çözülür gibi hareketler yapılır.

“ŞÖYLE DE BÖYLE DE ŞAP ŞAP ŞAP!”

Eller birbirine vurulur.

“KOMŞU! ŞAP ŞAP ŞAP!”

Eller dize konarak hafif öne eğilir.

“ASLAN GELİYOR, KAPLAN GELİYOR!”

“TIP!”

Herkes kımıldamadan durur. Ebe ortaya çıkarak oyuncularını boğazlarından gıdıklar. Gülen, ebe tarafından oyundan çıkartılır. Sona kalana ya bir armağan verilir ya da alkışlanır.

KON KON KANATLAR

Kızlı erkekli karışık oynanır. Daire olunur. Ortaya bir kız çocuğu konulur. Bu kız sürekli olarak: “VIIIIZ!”der. Halkadakiler de dönerek řu şarkıyı söylerler:

“KON KON KANATLAR
İLKBAHAR GÜNÜ YAPRAKLAR
SOLMUŞ, NE YAZIK YAPRAKLAR
BİR ÇİÇEK ÜSTÜNE KONMUŞLAR
KOŞ KOŞ YARAMAZ KIZ SESİNİ KIS!”

Şarkı bitince ortadaki kız daireden çıkarak kaçar.

BENİM BİR ATIM VAR

Kız erkek karışık oynanır. En az beş kişi gerekir.

Daire olunur. Yüzler merkeze dönüktür. Şarkının sözlerine

uygun hareketler yapılır. Şarkı, şudur:

“BENİM BİR KÜÇÜK ATIM VAR

OTURUNCA OTURUR!”

Herkes çömelir.

“KALKINCA KALKAR!”

Herkes kalkar.

“BÜZÜLÜNCE BÜZÜLÜR!”

Herkes büzülür.

“SÜZÜLÜNCE SÜZÜLÜR!”

Herkes süzülür.

“AYAKLARI RAP RAP!”

Ayaklar yere vurulur.

“ELLERİ ŞAP ŞAP!”

Eller birbirine vurulur.

“BİR O YANA, BİR BU YANA!”

İki yana sallanılır. “TIP!”

Herkes kımıldamadan durur. Gülen, oyundan çıkartılır. Sona kalan alkışlanır.

KEMİK KAPMA

Akşamüstüne doğru, alaca karanlıkta oynanır. En az 9–10 kişi gerekir. Çocuklar iki gruba ayrılır. Her grup kendinden bir “BAŞKAN” seçer. Yazı tura atılır. Kazanan grup başkanı, kemiği alarak olabildiği kadar uzağa fırlatır. Her iki gruptaki çocuklar da dağılarak kemiği aramaya koyulurlar.

Kemiği bulan çocuğun grubuna “SAYI” kazandırabilmesi için, kemiği elinden kaptırmadan başkanına ulaştırması gerekir.

Diğerleri, kemiği bulanı fark ederlerse, kemiğin başkana ulaşmaması için üzerine atılarak kapmaya çalışırlar.

Bu sırada bir boğuşmadır başlar. Kim becerebilirse kemiği kapıp başkanına götürür.

Bu olaya meydan vermemek için kurnaz davranılır. Kemik elbisenin altına saklanır. Hiç bulmamış gibi aramayı sürdürüp başkana yaklaşıncaya birden koşarak kemiği ona verirler.

Hangi grup önce beş defa kemiği bulup başkanına verirse o galip sayılır.

Bu oyun, erkekler tarafından oynanır.

ÇİĞ

Erkek çocuklar tarafından oynanır. Beş altı kişi gereklidir. Bir ebe seçilir.

Bir çizgi üzerine sıralanan çocuklar ellerine söğüt, meşe ya da kızılıcık ağacından kesilme dalları alarak ucunu yere dayarlar. Elleriindeki ucunu ise bastırarak dalı yaylandırıp bırakırlar.

Fırlayan, yaylanarak bırakılan dalları bir nefes alışta “Çiiii... ğ” diye bağırarak toplayıp, atılan yere kadar getirmek ebenin görevidir. Hepsini toplayamayan ebelikten kurtulamaz.

PATA KÜTE

Erkek çocuklar tarafından en az beş altı kişiyle oynanır. Biri eline ufak, içi dolu lastik bir top alır. Topu birkaç defa havaya atıp tutarak:

“BU ANAM BOYU,
BU BABAM BOYU,
BU DEDEM BOYU!” der.

En sonunda:

“BU DA OYUN BOYU!” diyerek olan gücüyle fırlatır, top yere düşer. Topu yakalayan, önüne gelene patlatır. İçlerinden biri mızana kadar, birbirini kovalama, pataklama sürer.

PAY

Toprağın üzerine yarım daireler çizilir. İlk oyun sırasını kazanmak için, iki çocuktan biri kapıdakine:

“AÇIK MI, KAPALI MI?” diye sorar.

“PAY” denen gazoz kapağını atarlar. Çukur kısmı gelirse açık, tersi ise kapalıdır. Çocuk açık ya da kapalı geldiğini bilirse oyun sırasında ilk, bilemezse ikinci olur.

Oyuna ilk başlayan, elindeki payları oyun çizgisinde durarak belirli uzaklıklardaki içi çizilmiş ve araları numaralanmış yarım dairelere atar.

Pay, numaralanmış olan aralıklardan hangisine gelirse - diyelim ki üç- o kadar pay karşıdaki çocuktan alır. Eğer, pay çizgilerden birinin üstüne düşmüşse attığı payı kaybeder. Oyun oynama sırasını da ötekine vermek zorunda kalır. Kazandığı payları bir yere yığar. Oyuna başlarken elinde olan paylar bittiği an, sıra karşıki çocuğa gelmiştir. Oyuna bu sefer o devam eder. Oyun bir tarafın paylarının tamamını kaybetmesine kadar devam eder.

Oyunu kaybeden “KÜLLENMİŞ” olur.

Oyun dışı olan bir çocuk sonucu sorduğu zaman, kazanan çocuk “KÜLLENDİM” derse yendiğini anlatmış olur. İki çocuk arasında oynanır.

ANNE BENİ KURDA VERME

“ANNE” olan çocuğun arkasına oyuna katılan bütün çocuklar sıralanırlar. Her çocuk önündekinin beline kollarını sararak kenetler. Böylelikle uzun bir zincir meydana getirilmiş olur.

“KURT” olan çocuk da tek ayakla seke seke gelir.

ANNE ile KURT karşılıklı şu şekilde konuşurlar:

ANNE:

– SEKE SEKE KİM GELDİ?

KURT:

– SEKE SEKE BEN GELDİM!

ANNE:

– HOŞ GELDİN, SEFA GELDİN! NİYE GELDİN?

KURT:

– KÖPRÜYÜ AŞTIM, DAĞI AŞTIM, SENİN BAHÇENE VARDIM ULAŞTIM, ORDA ÇOK GÜZEL KARPUZLAR VARMIŞ ALMAYA GELDİM!

ANNE:

– BENİM KARPUZLARIM PEK İYİ DEĞİLDİR AMA, BEĞENDİĞİNDEN BİR TANESİNİ KOPAR AL!

Kurt, en arkadaki çocuğu koparıp almak için davrandığı sırada çocuklar birbirlerine daha sıkı kenetlenip “ANNE, BENİ KURDA VERME!” diyerek annelerinin arkasında kurda yakalanmamak için sağa sola kaçışırlar.

Kurt, en arkadaki çocuğu kendi tarafına götürür. Çocuk,

oturup bekler. Oyun baştan alınır ve bütün çocukları kurt kapıncaya dek tekrarlanır.

Oyunun İkinci Bölümü:

Anne ile kurt bir köşeye gidip, düz bir taşın üzerine çocukların sayısını kadar tükürürler ve hepsine bir şehir adı verirler.

Çocuklardan biri çağırılır. Çocuk, tükürüklerden birini işaret eder ve işaret ettiği tükürüğün taşıdığı şehrin adını alır. Kurt ile anne tükürüğün üstünü toprak serperek kuruturlar. Sonra çağırılan çocuğu kollarından tutarak sersemletinceye kadar öne arkaya koştura koştura sallarlar ve şu türküyü söylerler:

“ALAYLI, PULAYLI, TOM TOM SARAYLAR
HAMAMA DA GİDELİM, GELİNİ DE ALALIM
GELİN SİZİN OLSUN, GÜVEY BİZİM OLSUN
ANNEN SENİ TAAA ANKARA’DA (hangi şehir tuttuysa)
DOĞURMUŞ!”

Türküyü tamamlar tamamlamaz ANNE ile KURT, çocuğu var güçleriyle kollarından karşıya savururlar.

Bütün çocuklar böyle savrulunca oyun biter.

KAZIK

İki ya da daha fazla erkek çocuk tarafından oynanır. Oyun aracı odundan yapılmış ucu sivri 25-30 santim uzunluğundaki “KAZIK”lardır. Her çocuk kazıklarını alır gelir. Oyun yeri küçük bir daire şeklinde kazılır. Su ile yumuşatılarak çiğnenir. Kazıkların rahatça batabileceği kıvama gelince hazır olur.

Kuvvetine güvenen çocuk ilk olarak kazığı daire biçimindeki oyun yerine saplayarak oyunu başlatır. Diğeri de devirebilmek için bütün gücünü kullanarak kendi kazığıyla batık kazığa vurur. Dikili kazığı deviren ya da yerde olan yatık kazığı oyun dairesine çıkartan, o kazığı kazanmış olur. Kazığını kaybeden –yutturan, üttüren– çocuk bu sefer kazıkların boş bir tanesiyle oyunu sürdürür.

Sırayla, karşılıklı oynanan ve kuvvete dayanan bu oyun, bir tarafın kazıklarının tamamen yutulmasına kadar devam eder. Kazanan çocuk, kazıkları alıp evine götürür. Çok kazandıysa, odun olarak yakar.

Daha çok sonbahar mevsiminde oynanan bu oyunda en makbul kazık kalın ve iyi bir ağaçtan yapılmış olan “TOMBAK”tır. Bu tombak iyi atılabilirse, iyi oynayan çocuk yerden çok sayıda kazık devirebilir. Tombağı kazanmak, en makbul kazanç sayılır.

AÇIL KİLİT AÇIL

Çocuklar ellerini yumruk yaparak sırayla üst üste koyarlar. Eli en üstte olan, diğer elinin işaret parmağını yumruk yapılmış elin içine sokarak:

”AÇIL KİLİT AÇIL!” der.

Çocuklar sırayla aynı hareketi yaparak aynı sözü söylerler. En alttaki yumruğa sıra gelir. Yine; yumruğa parmak sokulur ve:

“AÇIL KİLİT AÇIL!” denir.

Yumruğunu iyice sıkın çocuk:

“AÇILMAZ!” diye cevap verir.

Bundan sonra oyun şu şekilde karşılıklı konuşmayla sürer:

– NEDEN AÇILMAZ?

– ANAHTAR YOK!

– ANAHTAR NEREDE?

– SUYA DÜŞTÜ!

– SU NEREDE?

– İNEK İÇTİ!

– İNEK NEREDE?

– DAĞA KAÇTI!

– DAĞ NEREDE?

– YANDI, BİTTİ, KÜL OLDU!

Konuşma biter bitmez çocuklar elleriyle sakallarını yolma taklidi yapar ve:

“VAY BENİM KÖSE SAKALIM, VAY BENİM KÖSE

SAKALIM!” diye uyumlu bir biçimde bağışırlar.

Oyun bitmiştir.

ÇELİK ÇOMAK

Erkek çocuklarının oynadıkları bir oyundur. İki kişi ile ya da çift çift oynanır. İki ucu yontulmuş dal olan 25-30 santim uzunluğunda ve yaklaşık bir parmak kalınlığındaki “ÇELİK”, bundan biraz daha kalın ve bir metre kadar uzunluktaki “ÇOMAK” ile oynanır.

Çomak ile çeliğin ucuna vurulur, havaya yükselen çeliğe çomak ile elden geldiğince güçlü bir darbe daha indirilerek “ÇELME” işlemi yapılır.

İki oyuncudan hangisi çeliği daha uzağa göndermişse önce oynama hakkını kazanır.

“YALAK” denen uzunca bir çukur vardır. Çelik, bu çukurun üzerine enlemesine konulur. Çomağın ucu yalağa sokularak çelik hızla havalandırılıp karşıya yollanır. Karşıda “EBE” vardır. Eğer çeliği yere düşmeden yakalarsa “İKİ KOLLU” olur, yani iki defa oynama hakkını kazanır. Oyun ona geçer. Çeliği tutamazsa yerden alıp bulunduğu yerden yalak üzerine duran çomağı nişanlayıp atar. Vurursa oyun kendine geçer. Vuramazsa diğer çeliği alır. Üç defa çelme hakkı vardır. Üç defa çelme yapıldıktan sonra, çeliğin son durduğu yerden yalağa kadar olan uzaklık, çomak ile ölçülür. Kaç tane çomak uzunluğundaysa akılda tutulur. Çocuk, oyuna aynı şekilde başlayarak diğer çocuk oyun hakkını kazanıncaya dek devam eder. Her iki taraf da sayı alma çabasındadır. Elli ya da yüzü önce tamamlayan oyunu kazanmış

sayılır.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.